

GUSTAVOVI HUSÁKOVI

Bratislava 24. novembra 1947

Milý Gusto!

Vracajúc sa k Tvojmu listu zo 14. t. m. vo veci vysokoškolákov, podávam Ti správu k jednotlivým bodom:

1. Borba: Tunajší úrad nenariadil povinný odber časopisu. Podľa informácií o povinnom odbere pre členov fakultných spolkov uzniesli sa ich delegáti v Akademickej rade. Predplatné vyberali pri vstupe do fakultných spolkov.

2. Redakčný kruh vlastne ani nepracoval, pre nedostatočný záujem. Časopis viedol vysokoškolák Bolidiš spolu s predsedom ZVŠ Humajom. Na porade zástupcov záujmových spolkov vysokoškolákov (vysokoškoláci partizáni, Zväz bojujúcich vysokoškolákov, vysokoškol. KSS, Soc. dem, DS, Strany slobody, ukraj. spolok Dobrianskij, Kuzmányho kruh ev. a. v., kat. spolok Moyzes) dňa 20. t. m. bolo písanie Borby odsúdené. Dohovorili sa o zložení nového redakčného kruhu, v ktorom budú zastúpené všetky horeuvedené organizácie.

3. Časopis Borba a Akademická rada nepoživajú od PŠO žiadnej subvencie. Podľa informácií subvenciu poskytlo Predsedníctvo SNR (p. podpr. Cvinček) vo výške 50.000,— Kčs a údajne dostáva tiež finančnú podporu od niektorých hospodárskych inštitúcií. Dal som však príkaz svojmu sekretariátu, aby zloženie Akad. rady bolo ovplyvnené; boli dosiahnuté už aj pozitívne výsledky (3 pokrokoví členovia).

K poslednému odstavcu mám nasledovné poznámky:

Preverovacie senáty (alebo čestné sudy, ako ich v českých zemiach volali) vysokoškolákov na Slovensku dosiaľ neboli. Na horeuvedenej porade bolo dohodnuté, že zriadi sa čestný súd, ktorého členovia budú vysokoškoláci, ktorí sa vykážu potvrdením o účasti na odboji podľa zák. čís. 255.

Podľa uznesenia Zboru povereníkov občan, ktorý nemal v deň oslobodenia 18 rokov, nepotrebuje ani polit. spoľahlivosť. Následkom toho doteraz skutočne nebolo možné vyčistiť rady vysokoškolákov tak, ako by to bolo potrebné. Vylučovať z univerzity má právo iba Akademický senát, ktorý tak nečiní bez zvláštnej príčiny. Bolo by možné zasiahnuť, keby v Akad. senáte bolo viac pokrokových členov a tu sme pri koreni veci: univerzitná autonómia!

Pravda, kde sa niečo konkrétne zistí, tam sa ihneď radikálne zakročuje. Prikladám Ti o tom zoznamy takýchto zákrokov.

Bol by som Ti tiež povďačný, keby si mi doručil zoznam tých 100 vysokoškolákov, proti ktorým by bolo treba zakročiť.

K poslednej veci dodávam, že na porade záujmových organ. vysokoškolákov bolo tiež dohodnuté, že horeuvedené organ. budú žiadať, aby vysokoškoláci, ktorí sa zúčastnili sprisahania a v budúcnosti budú odsúdení podľa zákona na ochranu Republiky, vylúčili sa zo štúdia.

S pozdravom

Tvoj
L. Novomeský

Borba — orgán Zväzu vysokoškolského študentstva. Vychádzala od 23. IV. 1947 ako mesačník, neskôr ako dvojtýždenník. Od 5. IV. 1948 orgán SÚV ZSM pre vysokoškolákov. Koncom r. 1950 sa Borba zlúčila so Smeňou. V jeseni 1947 bola aj Borba vo vleku reakčného vedenia DS.

Husákov list Novomeskému je súčasťou širokej kampane KSS proti úsiliu DS o zvrat vývoja ľudovodemokratického zriadenia. Hovorí sa v ňom o. i.: „Sledujem tento časopis, ktorý dosahuje už nástupistickú líniu (Nástup — dvojtýždenník najradikálnejšej časti mladej ľudáckej inteligencie, vychádzal v rokoch 1933—1940. Výrazne sa v ňom prejavovali fašizujúce tendencie. Pozn. Š. D.) a je vonkoncom reakčný a dokonca v rozpore s vládňou politikou a líniou.“ Navrhuje opatrenia:

1. V každom prípade zrušiť povinnosť odberu a predplácania; 2. dosiahnuť také zloženie redakčného kruhu, aby sa písalo v zmysle vládnej politiky a aby sa zne-

možnili články v duchu katolíckej opozície; 3. ak akademická rada a redakcia nebudú ochotné stopercentne a vo všetkom sledovať vládnu politiku a vychovávať vysokoškolákov ku štátnosti, odňať im subvencie, prípadne urobiť personálne opatrenia.

„Nakoľko vo vysokoškolskom študentstve majú ľudácke elementy zvlášť silné pozície a oficiálne študentské orgány sú priamo alebo nepriamo pod ich vplyvom, myslím, že je tento zákrok krajne potrebný. Prosil by som Ťa tiež, keby si dal preštudovať možnosť vylúčenia z vysokých škôl takých ľudí (študentov), ktorí alebo neprávom boli preverení pre ich kompromitujúcu minulosť, alebo sú akokoľvek angažovaní v protištátnom hnutí. Počet týchto študentov dnes už prevyšuje 100.“